

رابطه ابعاد ادراک از محیط کلاس درس و تاب آوری تحصیلی با درگیری تحصیلی در دانش آموزان دختر پایه دهم دبیرستان های آموزش و پرورش ناحیه 2 شهر اهواز

احسان علیزاده

1- کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دزفول، ایران.

M. A. in Psychology

Ehalizadeh@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین ابعاد ادراک از محیط کلاس درس و تاب آوری تحصیلی با درگیری تحصیلی در دانش آموزان دختر پایه دهم دبیرستان های ناحیه 2 شهر اهواز بود. نمونه این پژوهش شامل 250 نفر از دانش آموزان دختر پایه دهم که با استفاده از روش نمونه گیری خوشه‌ای مرحله‌ای استفاده گردید. روش پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی بود. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه ادراک از محیط کلاس، پرسشنامه تاب آوری و پرسشنامه درگیری تحصیلی استفاده شد. تجزیه تحلیل داده ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه صورت گرفت. یافته ها نشان داد که بین ابعاد ادراک از محیط کلاس و ابعاد تاب آوری با درگیری تحصیلی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بین ابعاد تاب آوری تحصیلی و ابعاد ادراک محیط کلاس (به جز مولفه لذت) با درگیری تحصیلی رابطه چندگانه وجود داشت ($p < 0/01$).

کلید واژه: ابعاد ادراک از محیط کلاس، تاب آوری، درگیری تحصیلی.

مقدمه

بهبود و ارتقای کیفیت آموزش و وضعیت تحصیلی دانش آموزان از اهداف هر نظام آموزش و پرورش است و این سیستم آموزشی مانند هر نظام دیگر ممکن است درگیر مشکلاتی شود که آن را از اهداف اصلی دور سازد و چه بسا که اساس و بنیان های آن دستخوش تهدید کند. از مفاهیم اساسی در آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان مفهوم درگیری تحصیلی است. درگیری تحصیلی از نظر لغوی به معنای درگیر شدن در کاری است و معمولا در مقابل بی میلی یا بی رغبتی به کار تعریف می شود و به عنوان یک احساس تعلق و گرایش فرد به مشارکت در فعالیت های کلاس و از نتایج مهم مدرسه در کنار موفقیت های آموزشی است (ویلیامز، 2003). که می تواند شامل مشارکت در فعالیت های فوق برنامه مانند ورزش، موسیقی، تئاتر و کار جمعی که به وسیله مدرسه سازمان دهی شده، باشد. درگیری تحصیلی هم چنین درگیر شدن در امر یادگیری و وظایف آموزشی است (سلیمانی، 1395). از این رو دانش آموزان فاقد درگیری تحصیلی به مشارکت در فعالیت های کلاسی و کار گروهی رغبتی نشان نمی دهند و محیط کلاس برای آنان لذتی ندارد و موفقیت آنان در آموزش و یادگیری پایین است. چنین دانش آموزانی دچار افت تحصیلی می شوند و از ادامه ی تحصیل باز می مانند. دانش آموزان با درگیری تحصیلی پایین، احساس تعلق به محیط آموزش ندارند و غیبت های مکرر و گریز از مدرسه از نتایج آن است (بحری، 1393).

یکی از مولفه های موثر در درگیری تحصیلی دانش آموزان ابعاد ادراک از محیط کلاس می باشد. ادراک دانش آموزان مولفه کلیدی و شاخصی ارزشمند از جو کلاس است که میتواند منجر به رفتارهای مناسب شود و همچنین جهت گیری مثبت به زندگی را آسان سازد (ونپتگامو و همکاران، 2008). محیط کلاس، فضا یا موقعیتی است که فراگیران و معلمان در آن با یکدیگر به تعامل پرداخته و از ابزارها و منابع اطلاعاتی گوناگون برای دنبال کردن فعالیت های یادگیری بهره مند می شوند (رشیدی، 1393). از این رو می توان ادراک از محیط کلاسی¹ درس را در یک دسته بندی کلی شاداب، جذاب و مخاطب گستر، یا کسل کننده، خمود و مخاطب گریز و یا معمولی و

¹. perceptions of environmental classroom